

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на образованието и науката	Нормативен акт: проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 228 на Министерския съвет от 20 май 1997 г. за приемане на граждани на Република Северна Македония за студенти в държавните висши училища на Република България (обн., ДВ, бр. 42 от 1997 г., изм. и доп., ДВ, бр. 72 от 1999 г., бр. 101 от 2002 г., бр. 79 от 2009 г., бр. 62 от 2013 г. и бр. 5 от 2022 г.)
☒ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☐ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Галина Дреновска, директор на дирекция „Висше образование“ в Министерството на образованието и науката	Телефон и ел. поща: Телефон: 02 9217 643 e-mail: g.drenovska@mon.bg

Настоящата частична предварителна оценка на въздействието на проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 228 на Министерския съвет от 20 май 1997 г. за приемане на граждани на Република Македония за студенти в държавните висши училища на Република България (ПМС № 228/1997 г.) е изготвена в подкрепа на усилията на Министерството на образованието и науката за усъвършенстване на нормативната уредба при осъществяването на прием за обучение в държавни висши училища, както и подобряване на водената до сега политика по отношение на гражданите на Република Северна Македония.

1. Проблем/проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем 1

Съгласно чл. 95, ал. 7, т. 7 от Закона за висшето образование (ЗВО) от заплащане на такси в държавните висши училища се освобождават студенти и докторанти, приети при условия и по ред, определени в акт на Министерския съвет, в случай че в този акт е предвидено такова освобождаване. Предложените с проекта на акт изменения и допълнения в ПМС № 228/1997 г. са изготвени въз основа на последните промени в ЗВО, направени с § 10 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г.

С проекта на акт се предлага всички студенти, граждани на Република Северна Македония, приети за обучение в български държавни висши училища по реда на ПМС № 228/1997 г., да бъдат освободени от заплащане на такси за кандидатстване и за обучение.

Във връзка с гореизложеното проблемът, който следва да се разреши е следният:

С измененията в чл. 5а, ал. 7 от Постановление № 103 на Министерския съвет от 31 май 1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина (ПМС №

103/1993 г.) – обн., ДВ, бр. 5 от 2022 г., изрично се регламентира, че студентите, приети по реда на постановлението, са освободени от такси за кандидатстване и за обучението си, ако са граждани, пребиваващи постоянно или обичайно на територията на следните държави: Република Албания, Република Казахстан, Република Косово, Република Молдова, Република Северна Македония, Република Сърбия и Украйна. Съгласно действащата нормативна уредба обаче в българските държавни висши училища се приемат граждани на Република Северна Македония, както по реда на ПМС № 103/1993 г., така и по реда на ПМС № 228/1997 г., когато отговарят на нормативните изисквания. Така гражданите на Република Северна Македония са изправени пред избор при своето кандидатстване, който води до затруднения.

Поради това и засиления интерес от страна на кандидатите от Република Северна Македония се предлага условията по отношение на таксите, заплащани от студенти от Република Северна Македония, да бъдат уеднаквени и уредени идентично в двата акта – ПМС № 103/1993 г. и ПМС № 228/1997 г.

Предлаганите с проекта на акт промени в ПМС № 228/1997 г. са в резултат на проведените обсъждания и предложения на междуведомствената работна група по въпросите на кандидатстването и приема на студенти от Република Северна Македония в държавни висши училища, създадена със Заповед № Р-141 от 14.09.2021 г. на министър-председателя на Република България.

Приемането на измененията и допълненията на ПМС № 228/1997 г. ще допринесе за укрепване, разширяване и оптимизиране на провежданата дългогодишна политика от страна на българската страна за привличане на граждани на Република Северна Македония за студенти в български висши училища.

По реда на ПМС № 228/1997 г. българската държава ежегодно осигурява до 300 места за обучение на граждани на Република Северна Македония за придобиване на образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“ и до 5 места за образователната и научна степен „доктор“.

Посоченият прием на студенти и докторанти е съобразен с предложенията на организации на българските общности в чужбина и българските дипломатически представителства, както и с предложенията на висшите училища.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Разрешаването на описаните по-горе проблеми не може да се осъществи в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности. То може да се реализира единствено чрез приемане на изменения и допълнения в Постановление № 228/1997 г. Това ще даде възможност за създаването на условия за ефективно изпълнение на политиките на Република България за осъществяване на образователна дейност сред граждани на Република Северна Македония.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

В сега действащата нормативна уредба са налице ограничения и стойности, обуславящи възникването и продължаването на гореописаните затруднения. Установените проблеми не могат да бъдат решени в рамките на съществуващото законодателство.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Неприложимо

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт.

2 Цели:

С предлаганите промени в ПМС № 228/1997 г. се цели разширяване и укрепване на образованието като едно от най-приоритетните направления на българската политика по отношение на Република Северна Македония и на българите, живеещи там. Цели се също така усъвършенстване на нормативната уредба при осъществяването на прием за обучение в държавни висши училища на студенти от Република Северна Македония. В резултат на промените ще продължи провежданата дългогодишна политика от страна на българската държава за привличане на македонски граждани чрез предоставяне на облекчен ред за прием за обучение в български висши училища.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Пряко заинтересовани страни:

Всички кандидат-студенти, кандидат-докторанти и специализанти, граждани на Република Северна Македония, като по реда на ПМС № 228/1997 г. българската държава ежегодно осигурява до 300 места, субсидирани от държавата, за приемане на граждани на Република Северна Македония за студенти за пълен курс на обучение и до 5 места за докторанти в държавните висши училища.

Държавните институции, които извършват контролни или други функции във връзка с чужди граждани в страната, като Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, Министерството на образованието и науката и Министерството на труда и социалната политика.

Проектът на акт ще има пряко въздействие спрямо държавните висши училища като институции от системата на висшето образование в Република България.

Косвено заинтересовани страни:

Косвено въздействие проектът за изменение ще има спрямо работодателите като ползватели на специалисти, обучавани в системата на висшето образование в Република България, а същевременно и върху цялото общество по отношение подготовката на кадри и развитието на демографските тенденции в страната, както и за подобряването и укрепването на добросъседските отношения между Република България и Република Северна Македония.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

1. Варианти на действие.

Идентифицирани са следните варианти на действие от страна на държавата:

Вариант 1 – да не се предприема нищо (Без действие);

Вариант 2 – извършване на регулаторна намеса (Приемане на проекта за изменение);

Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариант 1 означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи Вариантът „Без действие“ ще продължат да съществуват констатираните ограничения както за гражданите, така и за висшите училища. Това от своя страна обуславя недостатъчна ефективност, обхват и достъпност на политиките, насочени към привличане и осигуряване на условия за включване в образователния процес в системата на висшето образование в страната на кандидат-студенти, граждани на Република Северна Македония.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При изготвянето на настоящата оценка не са идентифицирани положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни при прилагането на Вариант 1.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на Вариант 1 ще окаже негативни въздействия по отношение на заинтересованите страни, както следва:

Кандидат-студентите, граждани на Република Северна Македония, приети за обучение в български държавни висши училища по реда на ПМС № 228/1997 г. ще са в по-неблагоприятно положение спрямо тези, приети за обучение при условията и по реда на ПМС № 103/1993 г. с оглед задължението им за заплащане на такси за кандидатстване и за обучение.

Косвено негативно въздействие ще има Вариант 1 спрямо работодателите, бизнеса и институциите, които в качеството си на потенциални потребители, ще се лишат от бъдещи специалисти от области на знанието, изучавани в сферата на висшето образование в страната.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Прилагането на **Вариант 1** няма специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на **Вариант 1** няма да окаже въздействия върху малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Прилагането на **Вариант 1** няма да повлияе върху административната тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 228 на Министерския съвет от 20 май 1997 г.“:

Описание:

- Предлага се условията по отношение на таксите, заплащани от студенти от Република Северна Македония, да бъдат уеднаквени и уредени идентично в двата акта – ПМС № 103/1993 г. и ПМС № 228/1997 г.
- С предложените изменения и допълнения се регламентират също така организацията и координацията на приема на студентите и докторантите по реда на ПМС № 228/1997 г., като се определят и компетентните в тази връзка органи. Предлага се да бъде изрично уредена и процедурата по прием и класиране на студентите и докторантите, приемани за обучение по реда на постановлението. Предвижда се за студентите приемането да се извършва чрез конкурс по документи или чрез един или няколко конкурсни изпита в зависимост от специалността, за която кандидатстват, като изпитите се провеждат от Министерството на образованието и науката, а приемането на докторанти да се извършва чрез конкурс по документи.
- С проекта на акт се допълват разпоредбите на ПМС № 228/1997 г. с включване на регламентация по отношение и на докторантите на съответните систематични места. Предложението е с оглед регламентираната в чл. 3, ал. 1 от Постановлението възможност за прием и на докторанти (обн., ДВ, бр. 5 от 2022 г.).

Промените в ПМС № 228/1997 г. са насочени към разширяване и укрепване на образованието като едно от направленията с голям приоритет на българската политика по отношение на Република Северна Македония. В резултат на измененията ще бъде оптимизирана нормативната уредба по отношение на приема на кандидат-студентите и докторантите, граждани на Република Северна Македония.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на Вариант 2 ще окаже положителни въздействия по отношение на заинтересованите страни, както следва:

Ще разшири достъпа на студенти и докторанти от Република Северна Македония, които ще могат да кандидатстват за местата за обучение; ще се облекчат кандидат-студентите и кандидат-докторантите при избора за обучение в българските държавни висши училища с оглед на благоприятните социални и финансови условия и облекчението, свързано с отпадане на такси за кандидатстване и за обучение. Също така ще се уеднаквят и оптимизират процедурите по кандидатстване и прием, което допълнително може да мотивира заинтересованите страни към избор на следване в нашата страна.

Косвено позитивно въздействие приемането на предложените промени ще има и за работодателите, бизнеса и институциите, в качеството им на потребители на повече потенциални специалисти. Непреки позитивни въздействия би имало и върху привличането и оставането на висококвалифицирани специалисти в страната, както и подобряването и засилването на двустранните връзки между Република България и Република Северна Македония.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При изготвянето на настоящата оценка не са идентифицирани отрицателни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни при прилагането на Вариант 2.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Прилагането на **Вариант 2** няма специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на **Вариант 2** няма да окаже въздействия върху малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Прилагането на **Вариант 2** няма да повлияе върху административната тежест

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Цел: Повишаване качеството и ефективността на висшето образование	3	1
Ефикасност	Цел: Повишаване качеството и ефикасността на висшето образование	3	1
Съгласуваност	Цел: Повишаване качеството и ефективността на висшето образование	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 228 на Министерския съвет от 20 май 1997 г.“

Вариант 2 е препоръчителен вариант на действие спрямо решаването на посочения проблем.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.

2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие, с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.

3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика, насочена към повишаване достъпа и осъществяване на образователна дейност за граждани на Република Северна Македония . В тази връзка той се отличава с най-висока степен на съгласуваност.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

Прилагането на **Вариант 2** няма да окаже въздействие по отношение на административната тежест.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

Прилагането на **Вариант 2** няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Проектът на акт не засяга МСП.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на **Вариант 2**.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Информационни източници:

1. Постановление № 228 на МС от 20.05.1997 г. за приемане на граждани на Република Македония за студенти в държавните висши училища на Република България, (обн. - ДВ, бр. 48 от 04.06.1993 г.; ... изм. и доп., бр. 9 от 31.01.2020 г.) (публ. 18.02.2020 г.) https://www.mon.bg/upload/4144/pms_228_97_chuzdi_st_izmenno_2013.pdf ;

2. Постановление № 103 на МС от 31.05.1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина, <https://www.mon.bg/upload/22409/pms103-1993.pdf> ;
3. Решение № 363 от 1 юни 2022 година за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и научните организации на Република България през учебната 2022 – 2023 година (публ. 10.06.2022 г.) - https://web.mon.bg/upload/31183/rMS363-priem-studenti_09062022.pdf
4. Приложение № 5 Брой на приеманите за обучение студенти - граждани на Република Северна Македония, съгласно Постановление № 228 на Министерския съвет от 1997 г. за приемане на граждани на Република Северна Македония за студенти в държавните висши училища на Република България по професионални направления, по специалности, по специалности от регулираните професии и по форми на обучение за учебната 2022 – 2023 година; (публ. 10.06.2022 г.) - https://web.mon.bg/upload/31190/rMS363-pri15_10062022.pdf
5. Приложение № 7 Брой на приеманите за обучение докторанти - граждани на Република Северна Македония, за учебната 2022-2023 година, съгласно чл. 3, ал. 1 на Постановление № 228 на Министерския съвет от 1997 година. (публ. 10.06.2022 г.) - https://web.mon.bg/upload/31189/rMS363-pri17_228_doktoranti_10062022.pdf
6. Национална програма за развитие „България 2030“, достъпно на: <https://www.minfin.bg/bg/1394>, както е индексирано на 05.07.2021 г.
7. Закон за българското гражданство и Закона за чужденците в Република България <https://www.aba.government.bg/pages/normativna-uredba/110>
8. Закон за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 27.12.1995 г., ...; изм. и доп., бр. 17 от 25.02.2020 г.) (акт. 25.02.2020 г.), достъпно на: <https://www.mon.bg/bg/57>, както е индексирано на 05.07.2021 г.;
9. Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021–2030 г., достъпно на: <https://www.mon.bg/bg/143>, както е индексирано на 05.07.2021 г.
10. Национална карта на висшето образование в Република България, приета с РМС №538 от 22.07.2021 г., достъпно на: [Преглед на документ \(government.bg\)](#), както е индексирано на 23.07.2021 г.;
11. Рейтингова система на висшите училища в България, достъпно на: <https://rsvu.mon.bg/>

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

X

ГАЛИНА ДРЕНОВСКА
Директор на дирекция "Висше образование..."